Minister Finansów

Warszawa, 3 października 2024 roku

Sprawa: Odpowiedź na oświadczenie senatora Wadima Tyszkiewicza
Znak sprawy: PT2.054.1.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

W związku z przekazanym przy piśmie nr BPS/043-18-400-MF/24 z 3 września 2024 r. oświadczeniem senatora Wadima Tyszkiewicza w sprawie zagrożeń dla polskiej gospodarki oraz zdrowia publicznego wynikających z działalności platform sprzedażowych takich jak: Temu, Shein czy AliExpress, odpowiadając w zakresie swojej właściwości, tj. w odniesieniu do pytań 1, 4 i 5, uprzejmie informuję:

Czy Ministerstwo Finansów zdaje sobie sprawę z rzeczywistej skali uszczupleń budżetowych, jakie wynikają z działalności platform takich jak Temu? Czy oszacowano potencjalne straty dla Skarbu Państwa z tytułu niezapłaconego VAT oraz cła na kwotę 4,5 miliarda zł rocznie?

Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) na bieżąco monitoruje i analizuje sieć Internet oraz funkcjonujące w niej platformy internetowe (w tym platformy sprzedażowe) i portale ogłoszeniowe. Monitoring i analiza dotyczy przede wszystkim rzeczywistej skali działalności gospodarczej oraz wywiązywania się osób (podmiotów) z obowiązków podatkowych m.in. podatku VAT. Monitoring – w jednakowym zakresie – dotyczy zarówno platform sprzedażowych prowadzonych przez podmioty polskie, jak i podmioty zagraniczne, w tym z krajów trzecich. KAS wykorzystuje skuteczne narzędzia i metody do analizy danych w Internecie. W wyniku analizy sprzedaży towarów w sieci Internet KAS ujawnia m.in. prowadzenie niezarejestrowanej działalności gospodarczej, brak zgłoszenia rejestracji dla potrzeb podatku VAT, czy też większy niż deklarowany obrót. Jeśli chodzi o szacunki potencjalnych strat dla budżetu Skarbu Państwa z tytułu niezapłaconego podatku VAT od towarów nabywanych z wykorzystaniem platform

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

sprzedażowych z Chin, powstałych wskutek nieprzestrzegania przez te podmioty przepisów prawa podatkowego i celnego, to nie dysponuję takimi szacunkami, jednak sama kwestia prawidłowości rozliczeń podatku z tego tytułu jest przedmiotem zainteresowania resortu finansów.

Należy przy tym zauważyć, że wpłata podatku VAT z tytułu sprzedaży na odległość towarów importowanych z państw trzecich w przesyłkach o wartości do 150 Euro ma tendencję rosnącą, przede wszystkim dzięki większemu wykorzystaniu procedury Import One Stop Shop (IOSS)

Od sprzedaży na odległość towarów importowanych z państw trzecich rozliczanej w procedurze IOSS wpłacony podatek VAT wyniósł:

- w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2021 r. – 33 914 749,99 euro,
- w 2022 r. – 79 812 739,94 euro,
- w 2023 r. – 153 696 982,65 euro,
- zaś już w I połowie 2024 r. – 146 326 863,35 euro.

Ponadto od przesyłek rozliczanych w procedurze szczególnej dotyczącej deklarowania i zapłaty podatku z tytułu importu towarów (USZ) wpłacony podatek VAT wyniósł:

- w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2021 r. – 1 250 465 zł
- w 2022 r. – 1 803 247 zł,
- w 2023 r. – 834 795 zł,
- w I połowie 2024 r. – 64 116 zł.

Natomiast od importu pozostałych przesyłek o wartości do 150 Euro wpłacony podatek VAT wyniósł odpowiednio:

- w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2021 r. – 31 750 264 zł,
- w 2022 r. – 56 745 045 zł,
- w 2023 r. – 62 723 526 zł,
- w I połowie 2024 r. – 32 271 872 zł.

Platformy sprzedażowe takie jak: Temu, Shein oraz AliExpress, zadeklarowany podatek VAT w procedurze IOSS dla Polski wpłacają w pełnej wysokości.

Czy Ministerstwo Finansów planuje wprowadzić rozwiązania zmierzające do zlikwidowania luki prawnej, która umożliwia unikanie opodatkowania przez platformy takie jak Temu? Czy rozważane jest wprowadzenie modelu podobnego do francuskiego, polegającego na nałożeniu ryczałtowego podatku w wysokości 10 euro na każdy produkt (a nie paczkę) o wartości poniżej 150 euro?

Jakie kroki planuje się podjąć, aby zapobiec dalszemu uszczupleniu budżetu oraz ochronić zdrowie publiczne? Czy rozważane są zmiany w przepisach celnych i podatkowych, które mogłyby efektywnie zlikwidować lukę prawną wykorzystywaną przez chińskie platformy sprzedażowe?

Przede wszystkim podkreślić należy, że Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej (UE) nie ma możliwości wprowadzania dowolnych rozwiązań w przepisach dotyczących podatku VAT.

System VAT w UE podlega harmonizacji, co oznacza, że państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia zgodności krajowych przepisów o VAT z regulacjami UE dotyczącymi tej dziedziny, w tym zwłaszcza z przepisami dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej[1] (dalej: dyrektywa VAT).

W tym kontekście należy wskazać, że od 1 lipca 2021 r., w związku ze zmianą dyrektywy VAT, wszedł w życie tzw. pakiet VAT e-commerce, wprowadzony w prawie krajowym ustawą z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw[2], który reguluje zagadnienia dotyczące handlu elektronicznego.
Rozwiązania wprowadzone dyrektywą VAT i wskazaną ustawą miały na celu wyrównanie szans unijnych przedsiębiorców w konkurowaniu w obszarze e-commerce z podmiotami z krajów trzecich, zmniejszenie obciążeń i kosztów związanych z wypełnianiem obowiązków podatkowych w zakresie VAT, a przede wszystkim uszczelnienie VAT w sektorze handlu elektronicznego i importu tzw. małych przesyłek do Unii Europejskiej oraz poprawę efektywności poboru VAT.

W zakresie kolejnych, ewentualnych zmian w przepisach podatkowych mających na celu wyeliminowanie nadal istniejących nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT (będących efektem – co należy podkreślić – nie braku odpowiednich przepisów czy luk w prawie, ale nieprzestrzegania obowiązujących regulacji) wskazać należy, że prowadzone są w resorcie finansów analizy mające na celu wypracowanie możliwych do wprowadzenia rozwiązań, aby ograniczyć zjawiska unikania płacenia należności podatkowych z tytułu sprzedaży towarów dokonywanej przez przedsiębiorców, w tym z państw trzecich, na rzecz konsumentów za pośrednictwem platform. Konieczność przeprowadzenia szczegółowych analiz wynika nie tylko z potrzeby zastosowania rozwiązań precyzyjnie eliminujących nieprawidłowości (bez negatywnego ich wpływu na działalność uczciwych przedsiębiorców), ale również konieczności zapewnienia ich zgodności z obowiązującym stanem prawnym – w związku ze wskazaną na wstępie ścisłą harmonizacją systemu podatku VAT w Unii Europejskiej. W ww. analizy zaangażowane są również komórki Krajowej Administracji Skarbowej (KAS), niezbędna jest bowiem również ocena rozważanych rozwiązań pod kątem ich zastosowania i ewentualnej skuteczności w praktyce.

Ponadto, nieustannie trwają w tym obszarze prace na poziomie unijnym – z problemem unikania opodatkowania VAT transakcji w zakresie sprzedaży towarów przez Internet za pośrednictwem platform sprzedażowych, zarówno mających siedzibę w UE, jak i w państwach spoza UE – borykają się bowiem również pozostałe państwa członkowskie.

I tak, w dniu 8 grudnia 2022 r. Komisja Europejska (KE) opublikowała propozycję zmian do dyrektywy VAT mających na celu m. in. dostosowanie rozliczeń VAT do wyzwań ery cyfrowej – tzw. pakiet „VAT in the Digital Age" (ViDA), w ramach którego w części wspierającej koncepcję tzw. pojedynczej rejestracji VAT (Single VAT Registration – SVR) zaproponowała m.in. wprowadzenie obligatoryjnego

[1] Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm.
[2] Dz. U. poz. 1163

stosowania procedury Import One Stop Shop (IOSS) przez platformy internetowe w przypadkach, gdy ułatwiają sprzedaż na odległość towarów importowanych w przesyłkach o wartości do 150 euro do konsumentów w UE.
Państwa członkowskie nie zgodziły się na obligatoryjny IOSS i obecnie rozważane jest wprowadzenie alternatywnego rozwiązania do obligatoryjnego IOSS.

Wniosek legislacyjny w ramach pakietu ViDA przewiduje również wprowadzenie środków szczególnych zapobiegających niektórym formom uchylania się od opodatkowania lub unikania opodatkowania poprzez lepsze zabezpieczenie prawidłowego stosowania numeru identyfikacyjnego VAT na potrzeby IOSS i procesu weryfikacji tego numeru, który jest wymagany dla zastosowania zwolnienia importu z VAT .

Prace w zakresie usprawnienia regulacji e-commerce nadal trwają, równolegle do prac nad reformą celną, zaś ostateczny kształt powyższych regulacji będzie znany dopiero po ich zakończeniu na forum Rady UE.

Reforma unijnego prawodawstwa celnego
Ogromny wzrost znaczenia handlu elektronicznego (w szczególności sprzedaży dla konsumentów – B2C) w międzynarodowym obrocie towarowym był jedną z głównych motywacji dla Komisji Europejskiej do przygotowania pakietu reformy Unii Celnej. Projekt nowego unijnego kodeksu celnego stanowi fundament tej reformy (nUKC).[3]

Odnośnie do e-sprzedaży towarów sprowadzanych z krajów trzecich, Komisja Europejska zaproponowała zbliżenie przepisów celnych do przepisów w zakresie sprzedaży towarów na odległość zawartych w Dyrektywie Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej[4].
Prace nad reformą unijnego prawodawstwa celnego uwzględniają w obszarze e-commerce m.in.:

1. Zniesienie zwolnienia z cła na towary w przesyłkach o wartości do 150 euro (zmiana art. 23 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych), co może przyczynić się do ograniczenia przypadków dzielenia przesyłek w celu uniknięcia zapłaty należności celnych i zaniżania wartości celnej sprowadzonych towarów – mając na uwadze skalę obrotu przesyłkami o niskiej wartości, rozwiązanie to powinno przyczynić się do zwiększenia wpływów z tytułu ceł i podatków w przywozie.

[3] Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające unijny kodeks celny i Urząd Unii Europejskiej ds. Celnych oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 952/2013 (dokument Komisji Europejskiej (TAXUD) z 17 maja 2023 r.; 2023/0156 (COD)).
[4] W odniesieniu do międzynarodowych transakcji sprzedaży towarów zawieranych za pośrednictwem Internetu przepisy nUKC wprost posiłkują się definicją „sprzedaży na odległość towarów importowanych z państw trzecich", o której mowa w art. 14 ust. 4 pkt 2 dyrektywy VAT (zob. art. 5 pkt 47 projektu nUKC).

2. Wprowadzenie rozwiązania taryfowego w postaci tzw. systemu koszyków, czyli ryczałtowych stawek celnych na towary w przesyłkach w obrocie B2C (uproszczenie to miałoby być stosowane wyłącznie na wniosek importera).

3. Wprowadzenie instytucji prawnej uznanego importera, którym w myśl przepisów art. 5 pkt 13) projektu nUKC, jest dowolna osoba prowadząca sprzedaż na odległość towarów importowanych z państw trzecich na obszar celny Unii, uprawniona do korzystania z procedury szczególnej określonej w Dyrektywie VAT 2006/112/WE dla przesyłek o wartości do 150 euro nabywanych w transakcjach B2C.
   W myśl zaproponowanych regulacji prawnych, uznani importerzy będą zobowiązani do przekazywania organom celnym nie tylko informacji niezbędnych do objęcia towarów procedurą dopuszczenia do obrotu na obszarze celnym Unii, w tym informacji na temat sprzedaży na odległość towarów, ale także do dostarczenia informacji gromadzonych do celów VAT, o których mowa w art. 63c ust. 2 Rozporządzenia Wykonawczego Rady (UE) nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 ustanawiającego środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej. Uznany importer nieposiadający siedziby na obszarze celnym Unii będzie mógł działać wyłącznie przez przedstawiciela pośredniego (art. 20 ust. 3 lit e) projektu nUKC).

4. Likwidację składania indywidualnych zgłoszeń celnych na rzecz udostępniania danych przez uznanego importera (podmiot zaufany) lub importera.

5. Możliwość prowadzenia analizy ryzyka z uwzględnieniem danych odnoszących się do towarów wprowadzanych do obrotu na obszarze całej UE, co pomoże w identyfikacji niebezpiecznych trendów w zakresie oszustw oraz nieprawidłowości, w tym zaniżania wartości celnej sprowadzanych towarów czy bezpieczeństwa produktów. Będzie to możliwe dzięki ustanowieniu centrum danych celnych Unii Europejskiej (art. 1 projektu nUKC; „EU Customs Data Hub").

W ramach pakietu reformy Unii Celnej Komisja Europejska przedstawiła także propozycje zmierzające do wprowadzenia zmian w dyrektywie VAT polegające na zniesieniu progu 150 EUR w zakresie procedury IOSS (Import One Stop Shop), uregulowań szczególnych (USZ) oraz podmiotów uznanych za dostawców (deemed supplier).

Prace te powinny być postrzegane jako szansa na wprowadzenie rozwiązań umożliwiających lepszą kontrolę nad towarami z państw trzecich, m. in. chińskimi, napływającymi do UE w przesyłkach o niewielkiej wartości, adresowanych do indywidualnych konsumentów.

Wdrożenie pakietu e-commerce przewidziano na 1 marca 2028 r., a zakończenie prac nad wdrożeniem w życie wszystkich elementów reformy Unii Celnej – do roku 2038.

Obecnie trwają dyskusje nad projektem unijnego kodeksu celnego w ramach Grupy Roboczej ds. Unii Celnej w Radzie i wydaje się, że w czasie gdy Polska będzie przewodniczyć Radzie EU, dyskusja nad projektem tego aktu prawnego może wejść w decydującą fazę.

Niezależnie od prowadzonych działań na poziomie legislacyjnym wskazać należy na zaangażowanie KAS, która ma wgląd w przepływy handlowe i przeprowadza odpowiednie kontrole w oparciu o ocenę ryzyka, w wykrywanie produktów niebezpiecznych lub niezgodnych z wymaganiami, które nie powinny być wprowadzane do obrotu.

System nadzoru rynku ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i ochronę zdrowia oraz życia konsumentów i użytkowników wyrobów nieżywnościowych poprzez kontrolę spełniania wymagań określonych w unijnych aktach zharmonizowanych. Jednocześnie zadaniem systemu jest zapewnienie prawidłowej realizacji zasady swobodnego przepływu towarów na jednolitym rynku, przeciwdziałanie powstawaniu barier technicznych i tworzenie warunków dla uczciwej konkurencji.

Organami powołanymi do weryfikowania, czy wyroby wprowadzone do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej spełniają stosowne wymagania są organy nadzoru rynku, które odgrywają kluczową rolę w tym zakresie. Organy te zbierają i analizują informacje na temat towarów niebezpiecznych i niezgodnych, a także informują organy celne o towarach podwyższonego ryzyka.

Ogromnym wyzwaniem dla organów celnych w całej UE jest obecnie – jak już wspomniano – ogromny wzrost wolumenu handlu, w dużej mierze spowodowany niezwykłym wzrostem handlu elektronicznego, który generuje wykładniczy wzrost liczby małych paczek pojedynczych towarów o niskiej wartości. W zakresie handlu elektronicznego obserwuje się, że produkty wytwarzane w krajach trzecich są coraz częściej wysyłane bezpośrednio do konsumentów w UE za pośrednictwem niektórych internetowych platform handlowych. Natomiast organy nadzoru rynku zauważają, że wiele z tych produktów nie jest zgodnych z wymogami UE. W celu zapewnienia uczciwej konkurencji i ochrony konsumentów kluczowe jest zatem rygorystyczne egzekwowanie przestrzegania obowiązujących przepisów UE przez producentów i platformy e-commerce, w tym z państw trzecich.

W roku 2023 przeprowadzono 304 kontrole przesyłek w obrocie pocztowym i kurierskim (zgłoszenia H6 i H7) w zakresie nadzoru rynku, z których 287 nie spełniało wymagań – ponad 45 tys. szt. towarów nie zostało dopuszczonych do obrotu, a w roku 2024 do 15 września skontrolowano 237 przesyłek, z czego 218 nie spełniało wymagań, nie dopuszczono do obrotu ponad 20 tys. sztuk towarów.

W 2024 roku odbyło się spotkanie przedstawicieli Departamentu Ceł w Ministerstwie Finansów z dyrekcją Departamentu Inspekcji Handlowej, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, którego tematem była kwestia możliwości przeprowadzenia wspólnych działań kontrolnych z UOKIK i Inspekcją Handlową w zakresie kontroli na granicy towarów importowanych przez platformy TEMU i SHEIN, pod kątem bezpieczeństwa i spełniania przez nie wymagań prawodawstwa

UE. Wspólnie z UOKIK i Inspekcją Handlową mają zostać wytypowane towary największej grupy ryzyka, które zostaną objęte wspólnymi działaniami kontrolnymi.

Należy podkreślić, że jednolity rynek może prawidłowo funkcjonować tylko wtedy, gdy wspólne zasady regulujące obrót towarowy z zagranicą są stosowane przez wszystkie państwa członkowskie UE w jednolity sposób, a krajowe administracje celne państw członkowskich UE działają tak, jakby były jedną administracją.

Końcowo, odnosząc się do poruszonej kwestii wprowadzenia modelu podobnego do francuskiego, polegającego na nałożeniu ryczałtowego podatku w wysokości 10 euro na każdy produkt (a nie paczkę) o wartości poniżej 150 euro, należy zauważyć, że kwestia ta dotyczy opłaty o charakterze środowiskowym. Wprowadzenie analogicznego rozwiązania pozostaje w zakresie właściwości Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu